

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0297-329
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
ID ОП у ЄДЕБО	37341
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	ОП "Радіоелектронні системи забезпечення польотів авіації", перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, 17 Електроніка та телекомунікації, 172 Телекомунікації та радіотехніка
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Катеринчук Іван Степанович
Члени експертної групи	Андрощук Руслан Анатолійович; Бурик Іван Петрович; Пристапа Анатолій Леонідович; Стисло Богдан Олександрович; Филипенко Олександр Іванович; Шило Галина Миколаївна
Залучений представник роботодавців	-
Спостерігачі	-
Дати виїзду до ЗВО	17 – 19.12.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	
Дата надходження звіту до Національного агентства	
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також урахують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<+> **відсутні**

Обґрунтування:

Експертам вчасно надавалися документи, що підтверджують відомості, зазначені у відомостях самооцінки. Недостовірних відомостей не виявлено. Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (ХНУПС) не створював перешкод для роботи експертної групи.

Експерти провели всі заплановані зустрічі з усіма категоріями учасників освітнього процесу, заявленими в програмі візиту.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП критеріям акредитації відповідає, має несуттєві недоліки, що не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Сильні сторони:

Унікальність у порівнянні з подібними освітніми програмами – враховує специфіку підготовки фахівців з побудови та експлуатації радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації для Повітряних Сил України.

ОП разом із іншими спорідненими ОП за спеціальністю 172 “Телекомунікація та радіотехніка” утворює у ХНУПС навчальний комплекс для вирішення всього переліку завдань з підготовки висококваліфікованих фахівців-офіцерів тактичного рівня, які здатні реалізувати свої специфічні завдання в комплексній взаємодії сил і засобів родів військ Повітряних Сил. Розвинуті матеріально-технічні ресурси, зокрема навчально-тренувальний та стрілецько-тактичний полігони.

Позитивні практики:

Значні обсяги практичної підготовки в реальних умовах на зразках військової техніки, що знаходяться на озброєнні та перспективні для ЗС України. Широке використання методів активного та інтерактивного навчання. Регулярне оновлення змісту освітніх компонентів на підставі результатів та особливостей використання радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації в зоні операції об’єднаних сил. Створено систему постійного моніторингу інтересів зацікавлених сторін щодо освітнього процесу. Активне залучення висококваліфікованих представників роботодавців/замовників до організації (участь у робочих групах з формування змісту підготовки), реалізації (плани виїзних занять) та моніторингу освітньої діяльності. Здобувачі вищої освіти мають практичний доступ до реальних зразків озброєння, що вивчається в рамках ОП та мають практичний досвід його використання в тому числі, в реальних польових умовах.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: Обмеження щодо індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти, доступу до академічної мобільності, певні обмеження щодо прозорості та публічності внаслідок специфіки та закритості певної інформації ЗВО. Відсутність програмно-технічних засобів перевірки творчих робіт, що мають гриф секретності. Практика залучення курсантів до оновлення програм ще не набула широкого застосування, органи самоврядування курсантів недостатньо активно до них долучаються. Фактів вибору курсантами даної ОП окремих дисциплін із інших споріднених ОП в межах спеціальності 172 Телекомунікації та радіотехніка» не зафіксовано. Компетенції, які набувають здобувачі освіти у закордонних партнерів, відносяться до умінь лише типу Soft Skills. Відсутність визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Підтверджуюча доказова база щодо професійної активності різних викладачів свідчить про їх нерівномірну участь в забезпеченні освітньої діяльності.

Обмежена можливість ХНУПС своєчасно оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Рекомендації з удосконалення ОП: Розглянути можливість створення окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти. Переглянути зміст документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її публічності та доступності для інформування здобувачів освіти. Розробити процедури з покращення рівня залучення курсантів до удосконалення ОП. Започаткувати академічні програми для здобувачів (курсантів) ОП із закордонними партнерами, результатом яких є набуття професійних компетенцій. Розглянути можливість визнання результатів навчання (сертифікатів) отриманих за програмами DEEP та у неформальній освіті. Звернути увагу на необхідність ретельніше ставитись для формування доказової бази кваліфікації та активності НПП.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі ОП сформульовані чітко, відповідають місії та стратегії ХНУПС, зазначеним у документі «Стратегія та перспективні напрями розвитку освітньої діяльності Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (Затверджено рішенням вченої ради від 29.08.2019 р., протокол № 14 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-19.pdf>) та у «Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (Затверджено рішенням вченої ради від 29.08.2019 р., протокол № 14 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), що полягає у підготовці бакалавра з телекомунікацій та радіотехніки для радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації, здатного виконувати професійну діяльність у відповідності до службових обов'язків офіцера тактичної ланки. Місія та стратегія ХНУПС оновлені на підставі Статуту проєкту «Розвиток системи військової освіти та підготовки військових фахівців», який затверджений Міністром оборони України 19 грудня 2018 року на основі аналізу вітчизняного досвіду та досвіду підготовки військових фахівців в країнах-партнерах з НАТО.
(Прим.: Для доступу до наведених посилань можливо буде потрібно увійти через сайт ЗВО за командами меню «Університет - Публічна інформація - Документи закладу вищої освіти, якими регулюється порядок здійснення освітнього процесу»)

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Розроблення ОП здійснюється під керівництвом безпосереднього замовника на підготовку фахівців (останній наказ Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад «Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців» із залученням провідних фахівців-практиків від Командування Повітряних Сил Збройних Сил України (КПС ЗСУ).
Всі пропозиції стейкхолдерів було враховано і відображено у результатах навчання (РН): від роботодавця КПС ЗСУ – РНс (1-13); від академічної спільноти РНз (1-7), інших стейкхолдерів (міжнародні партнери ЗС України) – РНв 14, РНз 8 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/opp/2-opp-reszpa-asu.pdf>). Враховуючи особливості організації підготовки у військових закладах вищої освіти (ВЗВО), суттєву регламентацію змісту підготовки основним замовником - КПС ЗСУ, вертикальну організаційну підпорядкованість, надходження пропозицій здобувачів

вищої освіти з одного боку дещо уповільнене, з іншого – решті-решт трансформуються у результат спільних вдосконалень від спільноти здобувач - НПП. Отримання пропозицій від цієї категорії стейкхолдерів здійснюється у формі щосеместрового опитування. Ці пропозиції з дотриманням відповідних процедур розглядаються на курсах, кафедрах, факультетах та затверджуються на Вченій раді факультету.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі освітньої програми визначені з урахуванням потреби військових частин КПС ЗСУ у висококваліфікованих військових фахівцях з експлуатації радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації ЗС України. Специфіку, вимоги та сучасні підходи до підготовки випускників запропоновані роботодавцем – КПС ЗСУ. Регіональний контекст не відіграє вагомую роль для функціонування ОП, адже функції ЗС України не залежать від регіональних особливостей. Споживачем випускників є Міністерство оборони України та Збройні Сили України і вони проходять службу у всіх регіонах України.

При формулюванні цілей та визначенні програмних результатів навчання враховано досвід аналогічних програм вітчизняних та закордонних ЗВО, а саме Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського, Національного аерокосмічного університету “ХАІ” ім. М.С. Жуковського, Харківського національного університету радіоелектроніки (зокрема шляхом представництва в роботі Академії наук прикладної радіоелектроніки АНПРЕ), Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”, Національного авіаційного університету, Житомирського військового інституту ім. С.П. Корольова, Академії ВПС Польщі у м. Демблін та Академії національної оборони у м. Варшава. Крім того аналіз іноземних аналогів освітніх програм здійснювався в межах програми НАТО DEEP (https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_139182.htm).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП надає можливість досягти програмних результатів навчання відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” та професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України “Фахівця з радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації (Для службового користування №4423/ЄД). Освітня програма відповідає вимогам наказу Міністерства Оборони України від 20.07.2015 р. № 346 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>).

Крім того, в ОП враховуються вимоги наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 № 216 «Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та

сержантського складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_216.pdf), в якому визначено перелік окремих навчальних дисциплін військово-професійного спрямування за освітньо-професійною програмою на першому бакалаврському рівні вищої освіти строк навчання – 3,5 роки. Після введення в дію стандарту вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” ОП було вдосконалено (враховано вимоги стандарту вищої освіти та побажання стейкхолдерів, збільшено загальний обсяг навчання до 240 кредитів (строк навчання 4 роки) (Протокол №7 від 25.06.2019 р. засідання Вченої Ради ХНУПС)).

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильні сторони: унікальність у порівнянні з подібними освітніми програмами – враховує специфіку підготовки фахівців з побудови та експлуатації радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації для Повітряних Сил України.

Позитивні практики:

1. ОП разом із іншими спорідненими ОП за спеціальністю 172 “Телекомунікація та радіотехніка” утворює у ХНУПС навчальний комплекс для вирішення всього переліку завдань з підготовки висококваліфікованих фахівців-офіцерів тактичного рівня, які здатні реалізувати свої специфічні завдання в комплексній взаємодії сил і засобів родів військ Повітряних Сил.

2. Значні обсяги практичної підготовки в реальних умовах на зразках військової техніки, що знаходяться на озброєнні та перспективні для ЗС України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Слабкі сторони: практики залучення курсантів до оновлення освітніх програм ще не досить досконалі та не набули широкого застосування, органи самоврядування курсантів не достатньо активно до них долучаються.

Рекомендації: Проаналізувати та вдосконалити процедури отримання пропозицій курсантів для розвитку ОП.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

ОП (2016 року) на вимогу наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 № 216 «Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_216.pdf), мала обсяг 210 кредитів та забезпечувала відповідність компетенцій та програмних результатів навчання професійному стандарту (Для службового користування №4423/ЄД).

Після затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” ОП (2019 року) була скоригована (обсяг ОП збільшено до 240 кредитів ЄКТС), що надало можливості покращити фахову практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП (Витяг з ОП в частині вільного доступу <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/opp/2-opp-reszpa-asu.pdf>) має необхідні реквізити, опис предметної сфери, професійний профіль випускника, вимоги до зарахування вступників, перелік компетенцій випускника, програмні результати навчання, опис програми навчання, перелік навчальних дисциплін та логічна послідовність їх вивчення, поетапний опис запланованих логічно пов’язаних результатів навчання, форми атестації здобувачів та форми оцінювання, можливості щодо продовження освіти, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчального процесу. Освітні компоненти в цілому, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

(Прим.: Для доступу до наведеного посилання можливо буде потрібно увійти через сайт ЗВО за командами меню «Університет - Публічна інформація - Освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою»)

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Метою навчання є підготовка висококваліфікованих офіцерів тактичного рівня з впровадження, технічної експлуатації та бойового застосування сучасних високотехнологічних, наукоємних радіоелектронних та телекомунікаційних систем та засобів забезпечення польотів авіації Повітряних Сил Збройних Сил України. Таким чином, зміст ОП “Радіоелектронні системи забезпечення польотів авіації” відповідає предметній області спеціальності 172 “Телекомунікації та радіотехніка”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Структура оновленої ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. На підставі вимог КПС ЗСУ в ХНУПС реалізовано блочний вибір дисциплін, що регламентовано Навчальним планом за ОП з яким експертна група мала можливість ознайомитись під час виїзної експертизи. Вільний вибір підтверджено здобувачами на зустрічах фокус-груп.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>)

навчальні дисципліни військово-професійної підготовки та професійно-спеціальної підготовки складають вибіркову частину навчального плану, яка обумовлює вибір курсантом навчальних дисциплін при вступі на навчання для подальшої реалізації своєї кар'єрної траєкторії.

Вибіркові навчальні дисципліни військово-професійного спрямування для підготовки військових фахівців для проходження військової служби на посадах офіцерського складу тактичного рівня повинні забезпечити формування військово-професійних компетенцій за спеціальністю відповідно до професійного стандарту вищої військової освіти (отримання знань, умінь, навичок, необхідних для подальшої служби у військах, вирішення військово-професійних завдань тощо), визначення професійної кваліфікації – офіцера військового управління тактичного рівня для подальшого призначення на первинні посади у військах.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Практична підготовка спрямована на: оволодіння методами, методиками та технологіями передачі інформації, генерування та формування сигналів, поширення радіохвиль, приймання та обробки сигналів в радіотехніці, вмінням аналізувати сучасні напрямки розвитку телекомунікаційних та радіотехнічних систем і застосовувати різні форми інформаційних технологій; набуття і вдосконалення практичних навичок у проєктуванні, монтажі, налагодженні та обслуговуванні радіоелектронних пристроїв; здатність проводити експериментальні дослідження з використанням радіовиміральної апаратури.

ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/opp/2-opp-reszpa-asu.pdf>) та навчальний план передбачають монтажно-експериментальну практику; практику з експлуатації військової техніки РТЗ.

В ХНУПС існує добре розвинена матеріальна база, яка дозволяє під час проведення групових та практичних занять здобути компетентності (СКв-2, СКв-3, СКв-4, СКв-5), що необхідні для подальшої професійної діяльності, опанування первинних посад за призначенням. Експертна група проінспектувала та підтверджує належну матеріально-технічну базу для проведення практичних занять на кафедрі та в навчальній авіаційній бригаді, розташованій в м. Чугуєві Харківської області. Однією з особливостей є проведення практичної підготовки по суботах, а також реалізація Плану стажувань (практик) курсантів та науково-педагогічних працівників ВЗВО з експлуатації військової техніки радіотехнічного забезпечення польотів на базі військових частин Повітряних Сил.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Виходячи зі змісту ОП, робочих програм навчальних дисциплін форми та методи (робота в малих групах, проекти, рольові ігри, моделювання ситуацій, заняття на полігонах тощо), а також тематика занять у цілому сприяють набуттю здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок (Soft Skills) та військово-професійних навичок роботи в колективі та з підлеглими різних категорій, з цивільним населенням, а також здатність до асиметричних дій в умовах гібридного характеру сучасних військових конфліктів. На завершальних етапах вивчення блоку дисциплін (окремих освітніх компонентів) соціальні та лідерські навички набуваються під час тактико-стройових та тактико-спеціальних занять, тактико-спеціальних навчань у складі бойових розрахунків (екіпажів) радіоелектронних систем і комплексів забезпечення польотів авіації ПС ЗСУ.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст освітньої програми чітко корелює з предметною областю, загальними і спеціальними (фаховими) компетенціями та програмними результатами навчання Професійного стандарту «Фахівця з радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації» (Для службового користування №4423/ЄД). ОП є результатом роботи робочої групи з розробки ОП, створеної за наказом командувача ПС ЗСУ та відповідно погоджена замовником, представники якого (провідні фахівці-практики родів військ) входили до складу групи.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальний план відповідає ОП та формується навчальною частиною факультету з урахуванням пропозицій кафедр, обговорюється та затверджується на засіданні вченої ради ХНУПС.

Відповідно до наказу Міністерства оборони України від 20.07.2015 року № 346 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>) максимальний тижневий бюджет часу навчання курсанта становить 54 академічні години при шестиденному навчальному тижні. Тижневе навантаження курсантів на виконання навчального плану за ОП становить 45 академічних годин, середнє тижневе аудиторне навантаження за рік навчання залежить від освітнього рівня підготовки фахівців та не перевищує: для першого (бакалаврського) рівня - 30 годин. Обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацьовувати навчальний матеріал. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи збалансоване і дозволяє досягти цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Виходячи з особливостей проходження військової служби, а також з того, що дуальна система застосовується для набуття певної кваліфікації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80>)), вказана форма підготовки за даною ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства. ОП має чітку структуру, освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та, в сукупності, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітніх компонентів відповідає предметній області спеціальності 172 «Телекомунікації та радіотехніка» для першого (бакалаврського) рівня. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством, тем кваліфікаційних робіт, напрямків досліджень в рамках роботи гуртків наукового товариства слухачів, курсантів та студентів. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності з впровадження, технічної експлуатації, обслуговування та бойового застосування радіоелектронних систем і комплексів забезпечення польотів авіації. Зміст ОП сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills). Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Слабкі сторони: перелік дисциплін вільного вибору певною мірою регламентований замовником в межах даної ОП, фактів вибору курсантами даної ОП окремих дисциплін із інших споріднених ОП в межах спеціальності 172 Телекомунікації та радіотехніка» не зафіксовано; при опитуванні випускників ОП ними висловлювались бажання отримання додаткових знань з інших ОП авіаційного профілю, що потребує доопрацювання навчального плану.

Недолік: не розповсюджена практика складання індивідуальних навчальних планів у здобувачів вищої освіти, що унеможливорює якісне формування індивідуальної траєкторії навчання.

Рекомендації: Розглянути разом із замовником – КПС ЗСУ можливість реалізації доступу здобувачів освіти (курсантів) до вивчення дисциплін споріднених освітніх програм в ХНУПС ім. Івана Кожедуба.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Освітня програма відповідає визначеному критерію, слабкі сторони та недоліки не впливають на якість підготовки здобувачів. ОП має погодження та відповідає вимогам замовника, враховує Професійний стандарт.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Прийом на навчання за освітньою програмою здійснюється за розробленими та викладеними на сайті закладу вищої освіти Правилами прийому до ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/pravila-prijomu/>). Їх зміст викладено послідовно, системно та зрозуміло. Дискримінаційних положень в Правилах не виявлено. Протягом останніх років права на навчання в ХНУПС, аналогічні до осіб чоловічої статі, здобули й дівчата, що підтверджує відсутність гендерних проблем. Як позитивний момент слід відзначити, що ЗВО розроблено та розміщено на сайті Довідник вступнику до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти тактичного рівня.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), вступ на навчання для здобуття ступеня бакалавра за ОП здійснюється за конкурсом відповідно до Правил прийому до ХНУПС, які щорічно затверджуються Вченою радою і оприлюднюються на веб-сайті Університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/pravila-prijomu/>). Особливістю ОП є те, що до вступу допускаються особи, які мають достатній рівень фізичної підготовленості, успішно пройшли психологічне обстеження та медичний огляд військово-лікарською комісією, що обумовлено особливостями виконання службових обов'язків. До Переліку конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти за даною ОП правомірно включено Українську мову та літературу (ваговий коефіцієнт 0.2) Математику (ваг. коеф. 0.45) Фізику або Іноземну мову (ваг. коеф. 0.25). Вагові коефіцієнти обрано ґрунтовно, враховуючи профіль даної освітньої програми та відповідність спеціальності 172 Телекомунікація та радіотехніка.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними

для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/p-17.pdf>) передбачено порядок переведення курсантів з одного вищого військового навчального закладу до іншого, з однієї форми навчання на іншу (тільки за умови переведення на ті ж спеціальності, за якими здійснювалась їх підготовка з обов'язковим внесенням відповідних змін до умов контракту).

Діяльність ХНУПС спрямована на активізацію заходів міжнародного співробітництва, налагодженню дружніх та партнерських відносин з міжнародними освітніми закладами та підвищенню компетенції НПП та наукових працівників, здобувачів освіти через обмін делегаціями, здобувачами, НПП, запроваджуються програми академічної мобільності курсантів (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Враховуючи закритий характер певних освітніх компонентів освітнього процесу у ХНУПС визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не передбачено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Сильна сторона: правила прийому на навчання до військового ЗВО за ОП викладено послідовно, системно, зрозуміло і не містять дискримінаційних положень, в тому числі гендерних. Розроблено Довідник вступника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Недолік: відсутність визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рекомендації:

1. Розглянути можливість визнання результатів навчання (нострифікації), отриманих у закордонних ЗВО, зокрема сертифікатів отриманих за програмами DEEP;
2. Розглянути можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, зокрема сертифікатів щодо знання іноземної мови, програмування тощо.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначений недолік не є суттєвими і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. **Форми та методи навчання і викладання** сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Основні форми та методи навчання і викладання регламентовані документом “Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>).

Для досягнення програмних результатів використовуються як класичні методи, так і методи, що спрямовані на засвоєння спеціалізованих компетенцій для військових фахівців - тактичні, тактико-стройові та командно-штабні навчання, воєнні ігри тощо. Значна роль віддається методам навчання, що спрямовано на активізацію пізнавальної діяльності здобувачів та відповідає методикам, що діють в країнах-партнерах з НАТО (за програмою НАТО DEEP щодо вдосконалення вищої військової освіти), а також технологіям інноваційного характеру, наприклад, тренажери з віртуальною реальністю, які були протестовані членами експертної групи.

Активні та інтерактивні методи навчання (навчальна гра, аналіз проведених дій, тренінг, метод проєктів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо) надають можливість реалізовувати студентоцентрований підхід. Також особлива увага при досягненні програмних результатів приділяється комплексному виконанню практичних робіт у реальних умовах у взаємодії з фахівцями різних спеціальностей.

В університеті використовується система дистанційного навчання здобувачів (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>), що забезпечує курсантам додаткові можливості під час самостійного навчання.

Основні засади студентоцентрованого підходу реалізуються через участь у формуванні студентського самоврядування, у вирішенні питань навчання і побуту, у захисті прав та інтересів студентів, а також можливості брати участь в управлінні Університетом, що вказано в Статуті Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>).

Щосеместрово відбувається опитування задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання, що підтверджено здобувачами під час інтерв'ю. Аналіз його результатів обговорюється на засіданнях кафедри.

Згідно з “Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба” академічна свобода здобувачів досягається шляхом надання їм права вільно обирати теми курсових та атестаційних робіт, тематику роботи у військово-науковому товаристві курсантів, на вибір певних компонентів освітньої програми, брати участь у формуванні індивідуального навчального плану, участі у гуртках різного спрямування, брати участь в студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, тощо. Це підтверджено під час інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

На сайті дистанційного навчання ХНУПС із внутрішнім доступом викладені силабуси та інші навчально-методичні матеріали для освітніх компонентів за ОП (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>). Здобувачі вищої освіти мають повний доступ до: графіку навчального процесу, підсумкових контрольних заходів, критеріїв оцінювання, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій щодо організації самостійної роботи, навчальних матеріалів до кожного модуля та/або кожного заняття освітніх компонентів тощо. Така інформація доводиться до здобувача на початку навчання за кожною освітньою компонентою ОП.

Позитивною практикою є робота у навчальних класах під час самопідготовки разом з черговим викладачем, який надає консультації та роз'яснення щодо проблемних моментів та поточних питань.

Після проходження кожного модуля освітнього компонента та (або) наприкінці тижня здобувачам доводиться поточна сума балів за кожною освітньою компонентою та його персональний рейтинг, до якого крім успіхів в навчанні враховуються морально-вольові якості та загальновійськова підготовка.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом: залученням здобувачів вищої освіти до наукової діяльності у рамках роботи наукових гуртків, товариства курсантів ХНУПС (Положення про наукову роботу курсантів університету <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennja-pro-naukovu-robotu-kursantiv-hups.pdf>); залученням курсантів до виконання науково-дослідних робіт. У відомостях наведена конкретна доказова база щодо тематики чотирьох НДР протягом 2016-2019р.р., під час виїзної експертизи отримано інформацію про започаткування в процесі діяльності ОП "РС ЗПА" нової НДР "Група" (2020-2021, замовник - Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України, приймають участь 5 курсантів). Участь студентів у НДР підтверджено технічними завданнями та звітами НДР та під час інтерв'ю зі студентами та НПП.

Результати НДР впроваджуються у освітній процес та публікуються у вигляді: наукових статей у фахових виданнях; тез доповідей; патентів на корисну модель (винахід); матеріалів всеукраїнських конкурсів наукових робіт, тощо.

В університеті проводиться щорічна Наукова конференція курсантів та студентів Харківського національного університету Повітряних Сил. Тези доповідей представлено на сайті університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/>). Наукова робота курсантів проводиться на профільній кафедрі під керівництвом науково-педагогічних (наукових) працівників. Для організації та проведення наукової роботи курсантів на кафедрі функціонує науковий гурток та воєнно-наукового товариство (<http://www.hups.mil.gov.ua/naukova-naukovo-texnichna-diyalnist/voyenno-naukove-tovaristvo/>).

Формою підсумкової атестації здобувачів є захист кваліфікаційної роботи, існують практики формулювання тем атестаційних робіт згідно з напрямом наукових досліджень кафедри.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Оновлення змісту освітніх компонент здійснюється по завершенню вивчення дисциплін для кожного наступного року набору на основі: новітніх наукових досягнень і сучасних практик у 17 галузі знань, аналізу результатів підсумкового оцінювання, зворотного зв'язку (опитування здобувачів після завершення вивчення освітнього компонента), тенденцій розвитку спеціальності та спеціалізації, результатів відповідних наукових досліджень.

Джерела оновлення змісту навчальних дисциплін:

- щорічно на початку вересня КПС ЗСУ надає свої пропозиції щодо оновлення змісту освітніх компонент професійного спрямування та перелік військової техніки та перспективних зразків, яку необхідно вивчати в рамках ОП;*
- щомісячне оновлення та доповнення змісту освітніх компонент професійного спрямування на основі оперативної інформації із зони дії ООС;*
- НДР, що виконуються кафедрою, наприклад з 2019р. НДР «Посадка РТЗ»*

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Заходи пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності регулюється Стратегією інтернаціоналізації ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-20.pdf>).

Науково-педагогічні працівники та здобувачі використовують міжнародні інформаційні ресурси та бази даних, які знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет.

Науково-педагогічні представники та здобувачі вищої освіти систематично залучаються до проведення навчань, тренінгів, семінарів, які проводять представники країн - членів НАТО, де мають можливість ознайомлення з результатами міжнародних наукових досліджень та світовими практиками. Перелік міжнародних партнерів та дані про участь в Програмі НАТО DEEP (Defence Education Enhancement Program) наведено у Відомостях про самооцінювання та підтверджено під час бесід з фокус-групами.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Сильні сторони: широке використання методів активного та інтерактивного навчання; відповідність принципам академічної свободи; студентоцентрикований підхід в освітньому процесі; формування та розвиток SoftSkills, як основних для випускника ОП; постійний зворотній зв'язок у реалізації ОП.

Позитивні практики: регулярне оновлення змісту освітніх компонентів на підставі результатів та особливостей використання радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації в зоні операції об'єднаних сил; навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти (стажування НПП та навчання студентів за програмами НАТО). Крім цього, курсанти активно залучаються до виготовлення макетів та тренажерів для практичного відпрацювання питань радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Слабкі сторони: Участь здобувачів вищої освіти в програмах академічної мобільності в країнах-партнерах ще має поодинокий характер та відстає від обсягів участі НПП в програмах та військових навчаннях, що організуються країнами НАТО. Компетенції, які набувають здобувачі освіти у закордонних партнерів, відносяться до умінь типу Soft Skills, та вимагають доопрацювання професійних компетенцій за індивідуальним графіком після повернення до України.

Рекомендації: Започаткувати академічні програми для здобувачів (курсантів) ОП, результатом яких є набуття професійних компетенцій.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Процес, організація та змістовне наповнення форм контрольних заходів, порядок проведення контролів та критерії оцінювання регулюється п.3.6 Контрольні заходи «Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>).

Критерії оцінювання сформульовані чітко та відповідають освітнім компонентам. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти забезпечується шляхом доведення даної інформації на перших заняттях з кожної дисципліни, відображення в силабусах та робочих навчальних програмах. До кожного контрольного заходу розроблено організаційно-методичні вказівки щодо проведення, приклади завдань контролю, рекомендації щодо самостійної підготовки, які є доступними для курсантів та викладачів через систему дистанційного навчання «MOODLE» (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>). Також для внутрішнього використання застосовується автоматизована система «КАСКАД», яка є сукупністю логічно організованих програмних засобів, призначених для створення, обробки і збереження інформації, складання розкладу навчальних занять, інформаційно-аналітичної підтримки всіх підрозділів ХНУПС. Документація, що формується, узгоджена з діючою в Україні нормативною базою, зокрема наказ Міністерства оборони України "Про порядок використання мережі Інтернет у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України" (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU402_2015.pdf) та постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях".

За результатами опитування фокус групи здобувачів вищої освіти встановлено, що останні мають достатній доступ до інформації щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для них. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень курсантів проводиться на перших заняттях з кожної дисципліни під час обговорення критеріїв оцінювання, під час спілкування з кураторами, на стендах кафедр, тощо.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають засобам діагностики якості освіти у закладах вищої освіти України та дозволяють оцінити вміння використовувати набуті компетентності та результати навчання. Формами атестації курсантів є захист кваліфікаційної роботи (проєкту) із дотриманням вимог Стандарту вищої освіти за спеціальністю 172. Телекомунікації та радіотехніка, а також комплексний екзамен за фахом та комплексний екзамен з іноземної мови згідно вимог Професійного стандарту офіцера тактичного рівня ЗС України фахівця з радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації (ДСК №4423/ЄД).

У своїх атестаційних заходах суб'єкти ХНУПС керуються наказом Міністерства оборони України від 09.09.2015 № 472 «Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВНП ЗВО» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15>) . При підсумковій атестації курсантів голова екзаменаційної комісії призначається наказом Міністерства оборони України; голови підкомісії за спеціалізаціями призначаються наказом командувача ПС ЗСУ, секретар та члени ЕК затверджуються наказом ХНУПС, розклад комплексних

екзаменів і захисту атестаційних робіт завчасно затверджується та оприлюднюється на стендах «Навчальна робота» та через систему «КАСКАД».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила проведення контрольних заходів наявні та доступні для всіх учасників навчального процесу.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регламентується в ХНУПС наказом Міністерства оборони України від 20.07.2015 № 346 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у ВВНЗ та ВНП ЗВО» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>).

Згідно «Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>) реалізовано рівні умови для всіх здобувачів вищої освіти, зокрема механізм підрахунку результатів, тривалість контрольного заходу, його зміст та кількість завдань. Відкритість інформації забезпечується єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням строків здачі контрольних заходів, тестових контролів, тощо, відповідно через локальну та дистанційну системи «КАСКАД» та «MOODLE». Повторне перескладання семестрових контролів допускається не більше двох разів, при цьому друге перескладання таких контролів у здобувачів приймає комісія, яка створюється розпорядженням начальника кафедри.

Згідно «Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>) у разі виникнення питань щодо об'єктивності екзаменаторів та конфлікту інтересів здобувачі вищої освіти можуть звернутися з апеляційною заявою на ім'я начальника кафедри, розгляд якої проводиться службовою комісією за встановленим порядком. Якщо питання об'єктивності екзаменатора та/або конфлікту інтересів має корупційну складову, курсанти мають змогу звертатися до уповноважених підрозділів ХНУПС з питань запобігання та виявлення корупції в письмовій або електронній формі, через соціальні мережі (<https://www.facebook.com/hnups/>), через інформаційний ресурс «Звернення та побажання» (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/>). Позитивним є залучення представників сержантських рад до заходів, спрямованих на підвищення ефективності освітньої діяльності з підготовки військових фахівців.

Через опитування фокус груп здобувачів вищої освіти встановлено, що вони мають достатній рівень обізнаності з порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Випадків оскарження об'єктивності екзаменаторів, а також конфлікту інтересів не зафіксовано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, які знайшли відображення у відповідних нормативно-правових документах та документах закладу вищої освіти: «Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба», «Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>), «Положення про протидію академічному плагіату в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-21.pdf>), наказ начальника ХНУПС від 26.12.2017р. №2545 «Про створення комісії з питань академічної доброчесності при проведенні дисертаційних досліджень» дотримуються всіма учасниками освітнього процесу.

Встановлено, що здобувачі вищої освіти, науково-педагогічний працівники та співробітники мають достатній рівень обізнаності щодо процедур дотримання академічної доброчесності, а також мають змогу перевіряти наукові, навчально-методичні та атестаційні праці за допомогою онлайн-сервісу «UNICHECK» ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» та ознайомлені з критеріями оцінювання плагіату в роботах. Проте, заходи із популяризації академічної доброчесності не відображені в планах роботи та на сайті бібліотеки за останні 5 років (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/>), а також відсутній електронний архів (репозитарій) публікацій академічних текстів, які не мають грифу обмеження доступу.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Сильні сторони: форми контролю та методи оцінювання, що відповідають рівню програмних результатів навчання, достатньо повно оприлюднені; ведеться робота щодо дотримання академічної доброчесності (інструкторсько-методичні заняття тощо).

Позитивна практика: створена система постійного моніторингу (на рівнях сержантських рад, кафедр, факультетів та керівництва ХНУПС) зацікавлених сторін щодо освітнього процесу (зокрема чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання), та аналіз його результатів для оптимізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Слабкі сторони:
відсутність програмно-технічних засобів перевірки творчих робіт, що мають гриф секретності;
відсутність окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти;
Недолік: бібліотека не залучена до процесів популяризації доброчесності.
Рекомендації: Поширити відкритість академічних праць, які не мають грифу обмеження доступу, та розглянути можливість створення електронного архіву (репозитарію) публікацій, включити в план роботи бібліотеки заходи із популяризації академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідають визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони та недолік не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Надана гарантом ОП зведена інформація про викладачів, які викладають дисципліни за заявленою ОП (відповідна таблиця), отримана інформація та надані пояснення загалом підтверджують відповідність викладачів дисциплінам ОП, а їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. Значна кількість викладачів мають публікації у фахових журналах, в тому числі в тих, що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus; патенти та авторські свідоцтва; навчальні посібники та монографії, досвід практичної роботи за фахом (в тому числі в зоні проведення АТО та ООС)

Частина викладачів має сертифікати, які підтверджують рівень володіння ними англійською мовою відповідно до стандартів НАТО STANAG 6001 на рівні SMP 1, SMP 2.

Разом з тим у Відомостях з само оцінювання в деяких пунктах підтвердження кваліфікації НПП відповідно дисциплін, які вони викладають, наявні порушення – в позиції «статті у фахових виданнях» наводяться тези Всеукраїнських конференцій, як наявність професійного досвіду за фахом вказується викладацька робота у ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Положенням про порядок конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/polozhennya-2017.pdf>), яке розроблено у відповідності до “Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України” (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1461-16>) визначені цілком прозорі та чіткі процедури конкурсного добору викладачів. На кожен посаду складається паспорт відповідності викладача, який погоджується в КПС ЗСУ. За умови відповідності кандидатів вимогам до посади, встановленим для НПП, перевага надається особам, які мають статус учасника бойових дій, відповідно до законодавства. Для керівних посад обов'язкове погодження кандидатів з КПС ЗСУ. Рішення про обрання викладача на посаду затверджується рішенням Вченої Ради.

Викладачі, які викладають дисципліни ОП мають достатній рівень військової освіти, практичний досвід служби у військових частинах (в тому числі в зоні АТО та ООС) або досвід науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, що підтверджує необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Проектна група по розробці ОП сформована згідно з наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад.

Крайня версія освітньої програми (2019 року) погоджена з Департаментом військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, КПС ЗСУ.

Представники замовників беруть участь у організації та реалізації практики в польових умовах та у підсумковій атестації здобувачів вищої освіти.

Тематика атестаційних робіт випускників підлягає обов'язковому погодженню з замовниками (роботодавцями) на предмет її актуальності сучасним вимогам військ (сил).

Щорічно за заявкою ХНУПС через Командування ПС ЗС України формується “План проведення стажувань (практик) курсантів та науково-педагогічних працівників ВЗВО”, який затверджується начальником Генерального штабу ЗС України. Під час практик та військових стажувань представники військових частин є керівниками занять згідно наказу Міністерства оборони України від 12.01.2016 року № 5 “Про затвердження Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) ВЗВО, ВНП ЗВО”.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Позитивною практикою є формування замовником - КПС ЗСУ Плану проведення теоретичних та практичних занять у військових закладах вищої освіти посадовими особами органів військового управління та командирами військових частин», наприклад,

відповідно до наказу ГШ ЗСУ від 19.04.2018 № 162. Згідно з планами визначено дати проведення занять та осіб, які прибувають до ХНУПС ім. Івана Кожедуба для проведення занять на актуальну тематику пов'язану з сучасним бойовим досвідом військ, досвідом впровадження новітніх та модернізованих зразків військової техніки. Експертній групі також були надані плани проведення таких занять, які організовано командуванням Повітряних Сил на 2018-2019р.р. план 23.07.2018 р., підписаний першим заступником командувача ПС ЗСУ та 19.07.2018р., підписаний командувачем ПС ЗСУ. Всього за даною ОП у 2019 році було проведено 20 таких аудиторних занять.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний розвиток викладачів здійснюється у відповідності з розділом 7 Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/p-17.pdf>), Окрім цього викладачі беруть участь у навчальних програмах семінарів і тренінгів, а також мають можливість реалізації індивідуальної форми підвищення кваліфікації шляхом навчання в ад'юнктурі. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання.

Викладачі періодично направляються для участі у навчаннях військ (сил), випробуваннях озброєння і військової техніки за планами МО України, ГШ ЗС України, командувача ПС ЗС України (замовника), а також залучаються за окремим рішенням до виконання бойових завдань у зоні проведення ООС. Також є можливість підвищення кваліфікації шляхом участі в міжнародній програмі НАТО DEEP.

В процесі опитування НПП фактів перешкодження їх професійному зростанню не зафіксовано.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

У ХНУПС існує система заохочень викладачів, яка полягає у аналізі результатів їх науково-педагогічної діяльності, морально-вольових якостей, матеріальному і моральному заохоченні. Викладачі отримують матеріальні та моральні заохочення за результатами своєї роботи: по закінченню етапу навчання (семестру, навчального року); до професійних та державних свят; за індивідуальні здобутки у галузі тощо. Проводяться конкурси на кращий навчальний посібник, інноваційну розробку, тощо. Порядок надання заохочень визначено в "Положенні про преміювання працівників ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/polozhennya-premii-hnups.pdf>)

Для стимулювання розвитку викладачів керівництвом ХНУПС на кожного працівника складаються кар'єрні карти, відповідно до яких викладачі бачать свої перспективи кар'єрного зростання та професійні обов'язки.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Сильні сторони:

1) заявлені на ОП НПП мають відповідну освітньому компоненту кваліфікацію, досвід науково-педагогічної діяльності та військової служби в ЗСУ, наукові публікації (в тому числі включені до міжнародної наукометричної бази Scopus), пройшли підвищення кваліфікації за останні п'ять років (в тому числі за програмами НАТО);

2) сприяння професійному розвитку викладачів - карта кар'єри.

Позитивна практика: активне залучення висококваліфікованих представників роботодавців/замовників до організації (участь у робочих групах з формування змісту підготовки), реалізації (плани виїзних занять) та моніторингу освітньої діяльності (участь у складі екзаменаційних комісій при атестації випускників) та ін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Слабкі сторони: Підтверджуюча доказова база щодо професійної активності різних викладачів свідчить про їх нерівномірну участь в забезпеченні освітньої діяльності.

Недоліки: При аналізі Відомостей з самооцінювання при визначенні кваліфікації окремих викладачів були виявлені певні недоліки - не наведена спеціальність за базовою освітою або науковим ступенем, наведена кількість статей менше 5 за останні 5 років (є спроба компенсації за рахунок тез), багатьма викладачами замість досвіду практичної роботи за фахом (в промисловості, науково-дослідних установах, служба у Збройних Силах) враховано науково-педагогічну діяльність в закладі вищої освіти.

Рекомендації: Звернути увагу на необхідність ретельніше ставитись для формування доказової бази кваліфікації та активності НПП. Керівництву кафедр проаналізувати ступінь участі НПП у забезпеченні освітнього процесу та вирівняти внесок у загальний результат кожного з них.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Фінансові та матеріально-технічні ресурси (МТР) (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес здійснюється в навчальних аудиторіях, лабораторіях, на стрілецько-тактичному полігоні та у навчально-тренувальному комплексі у м. Чугуєві. На профільній кафедрі авіаційних радіотехнічних систем навігації та посадки, що забезпечує ОП, розгорнуто та вивчаються сучасні зразки техніки зв'язку (<http://www.hups.mil.gov.ua/fakulteti-universitetu/asy/kafedra-4/>). ЕГ оглянуто МТР 5 спеціалізованих аудиторій та підтверджується їх відповідне оснащення діючими зразками озброєння та військової техніки (ОВТ). ЕГ відвідала навчально-тренувальний комплекс у м. Чугуєві та підтверджує наявність та використання у навчальному процесі зразків ОВТ, які знаходяться на озброєнні ЗСУ, так і останні розробки, які тільки починають надходити до військових частин. Загальновійськову підготовку здобувачі проходять на базі стрілецько-тактичному полігоні ХНУПС (с. В. Проходи).

Значна частина часу відведена практичним заняттям на стрілецько-тактичному полігоні ХНУПС, де здобувачі вищої освіти отримують навички використання в реальних умовах військової техніки, що в даний час знаходиться на озброєнні. Навчальні класи обладнано сучасним мультимедійним обладнанням, а з метою навчання в максимально наближених до реальних умов, курсанти відпрацьовують навички роботи на сучасних VR-тренажерних та інших програмно-апаратних комплексах, про що повідомили самі здобувачі освіти та які були продемонстровані членам експертної групи.

В приміщеннях виконано сучасний ремонт, що забезпечує комфортні умови навчання для здобувачів вищої освіти. Університет має навчальну бібліотеку, що містить наукову, спеціальну та художню літературу. На території навчального закладу забезпечено безкоштовний доступ до локальної мережі ХНУПС та бездротової мережі Інтернет. Всі навчальні групи забезпечені обладнаними навчальними класами для підготовки фахівців з телекомунікацій та радіотехніки.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У ХНУПС забезпечено безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти мають можливість віддаленого доступу до навчальних матеріалів з курсів, що забезпечується системою дистанційного навчання Moodle. В ЗВО використовується автоматизована система управління навчальним процесом «Каскад».

На профільній кафедрі «Авіаційних радіотехнічних систем навігації та посадки», що відповідає за підготовку здобувачів освіти за ОП, працює військово-наукове товариство (гурток). Під час бесіди з фокус-групою здобувачів вищої освіти, з'ясовано що в вільний час курсанти мають можливість відвідувати додаткові заняття, що сприяють більш повному вивченню ОП. Також здобувачі повідомили про своє бажання щодо збільшення кількості практичних занять спрямованих на оволодіння навичками монтажу електронних схем та поглибленого вивчення принципів функціонування мікропроцесорних засобів керування.

В навчальному закладі активно проводиться наукова робота, до якої залучаються не лише фахові викладачі, а й здобувачі освіти, зокрема, активну участь беруть здобувачі ОП

“Радіоелектронні системи забезпечення польотів авіації” в наукових конференціях та семінарах, що проводяться на базі ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/>) та НДР, що перелічені в підкритерії 4.3. Наукова робота курсантів регламентується Положенням про наукову діяльність (наказ Начальника ХНУПС від 11 листопада 2016 року № 2013) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennja-pro-naukovu-robotu-kursantiv-hups.pdf>) та «Положенням про порядок організації та проведення наукових (науково-технічних, науково-практичних) конференцій та семінарів у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (наказ начальника ХНУПС від 15.11.2016 року № 2120) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennya-konferentsii-2120-hnups.pdf>), організовано науково-технічне товариство курсантів (<http://www.hups.mil.gov.ua/naukova-naukovo-texnichna-diyalnist/voyenno-naukove-tovaristvo/>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Безпечність освітнього середовища досягається дотриманням: санітарних та протипожежних норм; вимог охорони праці; системи охорони здоров'я. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини ХНУВС. З метою контролю за станом здоров'я, слухачі в обов'язковому порядку проходять диспансеризацію, яка передбачає визначення як фізичного стану, так і стану психічного здоров'я. В університеті працює відділ морально-психологічного забезпечення (<http://www.hups.mil.gov.ua/punkt-psixologichnogo-konsultuvannya/>).

Згідно з «Положенням про вищі військові навчальні заклади» (наказ Міністерства оборони України № 240 від 27.05.15 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0706-15>), курсанти знаходяться на повному державному утриманні, офіцери-командири підрозділів курсантів здійснюють управління, супроводження та контроль за всіма сферами їх діяльності (навчання, виховання, військова дисципліна, повсякденна діяльність, внутрішній порядок, індивідуальна робота та інше).

Вирішальним чинником для прийняття рішення щодо організації освітнього середовища є потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які виявляються за результатами співпраці з органами громадського, курсантського та студентського самоврядування, діяльність яких регламентується п.п. 4.7 - 4.9 Статуту ЗВО (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти у ХНУПС забезпечується наданням їм можливості щодо вирішення будь-яких питань у відділах та службах університету самостійно, або через взаємодію з начальником курсу, або за сприяння представників органів курсантського самоврядування, або шляхом звернення до кураторів, закріплених за кожною навчальною групою слухачів.

Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти різних категорій виявлена задоволеність останніх в організації навчання та викладання, у взаємодії здобувачів вищої освіти з викладачами та посадовими особами управління ХНУПС. Курсанти обізнані про можливість безпосереднього звернення до начальника університету. Форму зворотного зв'язку та електронну адресу для звернень розміщено на інформаційних стендах та офіційному сайті університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/nachalnik.hups@meta.ua>)

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Згідно з Наказом Міністерства Оборони України № 402 від 14.08.2008 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#n355>) громадяни, які бажать навчатися у ВЗВО, проходять первинний, повторний і остаточний медичний огляд. У разі виявлення у кандидата на навчання у ВЗВО захворювань, що передбачають індивідуальну оцінку придатності до військової служби або обмежену придатність до військової служби, приймається постанова про непридатність до навчання у ВЗВО.

Зважаючи на це, в університеті відсутні курсанти, що відносяться до категорії з особливими освітніми потребами за станом здоров'я. Однак, п. 6.9.1. Статуту ЗВО (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>) передбачає:

- безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують можливість доступу до інформації без відриву від виконання службових обов'язків, а також обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);

- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Університету відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я, що здійснюється відділом морально-психологічного забезпечення ЗВО.

На сайті ХНУПС в розділі «Публічна інформація» наведені Умови доступності закладу освіти для навчання з особливими освітніми потребами.

Навчальний корпус обладнано пандусом, а в університеті проводиться тендерна процедура з закупівлі ліфту (<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2019-12-06-000186-b>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ХНУПС існує чітка і зрозуміла політика процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми, що регламентується Статутом ЗВО

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>) та «Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у

Харківському Національному Університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>)

Інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти підтвердило їх обізнаність у процедурах у випадку конфліктних ситуацій. Здобувачі повідомили що в подібних випадках мають діяти за Статутом: в залежності від ситуації - звертатися до органів самоврядування або безпосереднього командування, та зазначили що в окремих випадках мають можливість звертатися безпосередньо до керівництва ЗВО за наявною на інформаційних стендах електронною адресою, проте, суттєвих конфліктних ситуацій в останні роки не було. Опитування випускників та НПП, що забезпечують освітній процес даної ОП, підтвердило відсутність конфліктних ситуацій, сексуальних домагань та проявів гендерної нерівності.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Сильні сторони: матеріально-технічні ресурси ХНУПС, а також навчально-методичне забезпечення ОП повністю забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Позитивні практики:

- 1. Здобувачі вищої освіти мають практичний доступ до реальних зразків озброєння, що вивчається в рамках ОП та мають практичний досвід його використання (в тому числі, в реальних польових умовах);*
- 2. На профільній кафедрі, за ініціативою викладачів, створено науково-технічний гурток (конструкторське бюро), в якому курсанти мають можливість вдосконалювати свої практичні навички;*
- 3. Працює рейтингова система оцінки здобутків курсантів впродовж всього періоду навчання, метою якої є заохочення здобувачів до більш якісного оволодіння компонентами ОП. Курсанти, що мають високі рейтинги мають можливість самостійно здійснювати розподіл часу, що відводиться для самостійного опанування навчального матеріалу;*
- 4. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми;*

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Рекомендація: Врахувати пропозиції здобувачів щодо збільшення кількості практичних занять спрямованих на оволодіння навичками монтажу електронних схем та поглибленого вивчення принципів функціонування мікропроцесорних засобів керування. Розглянути питання виділення додаткової площі (приміщення) для функціонування курсантського конструкторського бюро.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою повністю відповідає визначеному критерію, у тому числі має інноваційний характер.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду ОП визначаються особливостями організаційних процесів у військових закладах вищої освіти. Розроблення ОП здійснюється робочою групою під керівництвом безпосереднього замовника на підготовку фахівців Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України (останній наказ від 08.05.18 № 126ад “Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців”. Робоча група утворюється з представників ХНУПС та провідних фахівців-практиків від Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. Освітня програма погоджується із замовником на підготовку військових фахівців, Департаментом військової освіти та науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, затверджується рішенням вченої ради Університету і вводиться в дію наказом начальника Університету. Нормативні документи, що визначають розробку, перегляд освітніх програм

1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (рішення вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від 29.08.2019 р., протокол № 14, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>)

2. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, затверджено рішенням вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від 29.08.2019 р., протокол № 14 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>).

3. Наказ Міністерства оборони України 25.04.2016 № 216 Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів та Додаток до цього доказу “Організаційно-методичні рекомендації з розробки основних нормативних документів, що регламентують навчання курсантів (студентів) у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів” (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216322-16>).

4. Положення про вищі військові навчальні заклади, Наказ Міністерства оборони України 27.05.2015 № 240 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0706-15>).

Під час бесід з викладачами та керівним складом встановлено дотримання в ХНУПС відповідних процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі вищої освіти ще не досить активно залучені до процедур оновлення освітніх програм. Опитування здобувачів показало, що на їх ставлення до цього процесу впливають особливості підпорядкованості та регламентованості взаємовідносин у ВЗВО. На даному етапі ними вносяться пропозиції по вертикальній ланці через сержантський склад, молодших офіцерів та викладачів дисциплін. Серед здобувачів освіти даної ОП функціонують ради курсантів та ради сержантів., які здійснюють свою діяльність відповідно Статуту ХНУПС та Положення про ради курсантів, затвердженого наказом ГШ ЗСУ № 11 від 29.03.2017р.. Окрема сторінка рад на сайті ХНУПС відсутня. Представник курсантського самоврядування академії є членом вченої ради академії.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Головним роботодавцем (замовником) виступає Командування повітряних сил Міністерства оборони України. Незначна кількість випускників працевлаштована Службою безпеки України. З 2016 р. функціонувала освітня програма загальним обсягом кредитів 210 ECTS, розроблена відповідно Наказу Міністерства оборони України 25.04.2016 № 216 «Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» та Додатку до цього доказу «Організаційно-методичні рекомендації з розробки основних нормативних документів, що регламентують навчання курсантів (студентів) у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216322-16>. Наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад «Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців» було ініційовано перегляд та оновлення освітньої програми в напрямку збільшення загальної тривалості підготовки до 4 років та загального обсягу кредитів до 240 ECTS, а також врахування пропозицій замовника, випускників та курсантів. Джерелом оновлення є відгуки та пропозиції Замовника, командирів частин, в яких проходять службу та практичну підготовку випускники, та безпосередньо випускники. В процесі роботи робочої групи освітня програма також врахувала затверджений стандарт вищої освіти України підготовки за першим (бакалаврським) рівнем ВО за спеціальністю 172 Телекомунікації та радіотехніка, затверджений Наказом МОН України № 1382 від 12.12.2018 р. За результатами роботи робочої групи Вченою радою ХНУПС затверджена ОП (Протокол №7 від 25.06.2019 р.)

Замовником також щорічно укладається та реалізується план занять з курсантами та офіцерами, згідно з яким до ХНУПС прибуває 2-3 рази на місяць представники військових частин та керівного апарату командування ПС ЗСУ. ЕГ група ознайомилась з планами 23.07.2018 р. підписаним першим заступником командувача ПС ЗСУ та 19.07.2018 р.

підписаним командувачем ПС ЗСУ.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників полягає у щорічному поданні відгуків від командирів військових частин та підрозділів ЗС України. Через рік після проходження ними служби відділ кадрів збирає та узагальнює відгуки від командирів військових частини, які потім обговорюються на засіданні вченої ради. При цьому відділ кадрів ХНУПС формує базу даних щодо працевлаштування випускників. Також, кар'єрний шлях випускників відслідковується на кафедрах, де формується резерв для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та претендентів на вступ до ад'юнктури із числа кращих випускників. Також, щорічно традиційно проводяться зустрічі випускників минулих років з керівництвом академії, науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, де здійснюється обмін досвідом. За результатами таких зустрічей проводиться аналіз кар'єрного зростання випускників, який має суттєвий вплив на процес удосконалення ОП та забезпечення якості освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Система забезпечення якості освіти постійно відслідковує та реагує на Аналіз бойового досвіду застосування військ ЗС України в операції об'єднаних сил (надходить до ЗВО щоквартально), а також Досвід застосування родів військ повітряних сил (ДСК, інв. №48434).

З опитування НПП встановлено, що в умовах прийняття на озброєння та введення в експлуатацію новітніх зразків озброєння та військової техніки щорічно здійснюється доопрацювання робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичного забезпечення дисциплін. Щорічно переглядаються цілі, та зміст програм технологічної практики та підсумкової атестації. Крім того під час науково-методичних семінарів, науково-практичних конференцій за участю НПП та курсантів систематично здійснюється обговорення сучасних тенденцій розвитку військової техніки військових формувань. За підсумками таких заходів коригуються не тільки цілі і результати навчання, а й зміст підготовки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Дана ОП підлягає первинній акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна спільнота ХНУПС змістовно залучається до розвитку ОП та освітньої діяльності за нею шляхом запрошення до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, представництва в Академії наук прикладної радіоелектроніки АНПРЕ (Президія на базі Харківського національного університету радіоелектроніки), круглих столів та інших заходах кафедр та факультетів, що дозволяє формувати культуру якості освіти як інституційну ціль. Крім цього, академічна спільнота залучається до рецензування кваліфікаційних робіт та навчально-методичних і наукових праць науково-педагогічних працівників кафедр. Також, сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою дотримання планів підвищення кваліфікації та стажування НПП у ХНУПС, наукових, освітньо-наукових установах, військових формуваннях.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Сильні сторони: ХНУПС послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; роботодавці безпосередньо і систематично приймає участь у забезпеченні якості ОП; система забезпечення якості в цілому забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з її реалізації; в академічній спільноті сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Позитивні практики: політикою замовника - командування ПС ЗСУ у ХНУПС сформовано та налагоджено практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо удосконалення ОП та кар'єрного шляху випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Недолік: через властиву регламентованість відносин у ВЗВО процеси залучення курсантського складу до оновлення ОП мають децю ускладнений характер, внаслідок чого страждають обізнаність та активність, як курсантів, так і органів курсантського самоврядування в напрямку внесення пропозицій з удосконалення освітньої програми.

Рекомендації: Досконаліше вивчити та проаналізувати стан із залученням курсантів до оновлення ОП в умовах діяльності військового ЗВО та розробити процедури, які роблять цей процес більш дієвим.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а зазначений недолік не є суттєвим і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Основні правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу визначені нормативно-правовими документами Законами України, наказами Міністерства оборони Збройних Сил України та Міністерства освіти і науки України наведеними на сайті закладу (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/2.pdf>)

Основні права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу є доступними і регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>).

Окрім цього вони відображені у:

Статуті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>),

Положенні про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicznainformatsiya/p-18.pdf>),

Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicznainformatsiya/p-22.pdf>),

Положення про протидію академічному плагіату в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publiczna->);

Положення про структурні підрозділи ХНУПС, затверджено наказом начальника Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від 30.09.2019 р. №1871 (погоджено на засіданні вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба Протокол №14 від 29.08.2019 р.);

Кодекс честі курсанта Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 17.03.19 № 214;

Положення про ради сержантів (старшин) у Збройних Силах України, затверджено наказом начальника Генерального штабу Збройних Силах України від 29.03.17 № 111.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Враховуючи особливість діяльності ХНУПС як військового закладу вищої освіти, проєкт ОП не був оприлюднений для ознайомлення, як здобувачів вищої освіти, так НПП і роботодавців. Проте, при розробці ОП враховано пропозиції роботодавця (КПС ЗСУ) результати опитування випускників, а також результати аналізу змісту ОП з аналогічної спеціалізації. ОП обговорювалася на засіданні методичної ради ХНУПС, затверджувалася на засіданні Вченої ради ХНУПС. До складу Вченої ради входять і представники здобувачів вищої освіти. Під час роботи експертної групи ОП була висвітлена на сайті у частині, що не має обмежень.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному сайті ХНУПС наявні документи, що не мають обмежень для оприлюднення: унормовують освітню діяльність (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/2.pdf>) та витяг з ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/opp/2-opp-reszpa-asu.pdf>).

Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних Сил України фахівця радіоелектронних систем забезпечення польотів авіації (ДСК), навчальний план (для службового користування 4423/ед), силабуси всіх навчальних дисциплін відносяться до категорії з обмеженим доступом та викладені у внутрішній мережі. Ці документи містять точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Проте частину документів було оприлюднено на сайті під час роботи експертної комісії.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Сильні сторони: визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу та є доступними для них під час реалізації ОП; Позитивні практики: розроблені та впроваджуються силабуси всіх навчальних дисциплін (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Слабкі сторони: обмежена можливість ХНУПС своєчасно оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Недолік: інформацію щодо частини документів, які унормовують освітню діяльність було оприлюднено на сайті під час роботи експертної групи. Відомості про самооцінювання освітньої програми важко знайти на сайті ЗВО - їх розміщено в розділі Сертифікати про акредитацію.

Рекомендації: переглянути положення документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її достатності для інформування стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

ОП загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони і недолік не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження – НЕ ЗАСТОСОВУВСЯ

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Інших спостережень та зауважень немає

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Не оцінювався

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

програма відвідування ЗВО

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими

здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

Члени експертної групи (електронні підписи)